

ANEXA I – Recomandări furnizate pe parcursul procesului de evaluare ex-ante a PNDR 2014-2020

Topic	Data și modalitate de transmitere	Recomandare
Analiza SWOT și a nevoilor		
Revizuirea elementelor, verificarea pentru evitarea redundanței și repetărilor, adăugarea unei justificări corespunzătoare, eventual susținute de analiza socio-economică atunci când lipsesc și verificarea disponibilității datelor cantitative	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă considerarea necesității ca fiecare element al analizei SWOT să se bazeze pe un indicator comun sau adițional sau să fie susținut de o justificare furnizată de analiza socio-economică. În urma analizei au fost identificate următoarele posibilități: a. Elementele ar putea fi redundante, prea generale și prea dificil de dovedit și, prin urmare, ar putea fi șterse. Este cazul, de exemplu, pentru <i>Creșterea concurenței produselor cu valoare adăugată mare provenite din alte piețe și a presiunii exercitate asupra sectorului de vânzare cu amănuntul</i> b. Elementele pot fi justificate cu o justificare adecvată, care ar putea fi inclusă în analiza socio-economică. Este cazul, de exemplu, pentru <i>Succes limitat al politicii de stimulare a cooperării între fermieri, reflectat într-un grad scăzut de asociere cu implicații în viabilitatea exploatațiilor.</i> c. Elementele sunt importante și relevante și este esențială identificarea unor date cantitative
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă revizuirea anumitor elemente din analiza SWOT, întrucât a doua dimensiune a analizei SWOT este mai puțin reprezentată, deoarece nu sunt multe elemente legate de perspectivele de viitor/externe, deși acestea sunt cruciale. Unele elemente sunt ambigue deoarece acestea ar putea fi interpretate ca o tendință sau ca rezultatul dorit, spre exemplu, <i>Creșterea valorii adăugate prin diversificarea ofertei de produse din lemn de calitate.</i> Unele elemente sunt acțiuni care trebuie întreprinse, spre exemplu, <i>Crearea de noi IMM-uri cu activități non-agricole, culturale, creative și de cooperare în zonele rurale, pentru crearea de noi locuri de muncă.</i>

	<p>Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014</p>	<p>Se recomandă a se completa analiza SWOT cu următoarele informații suplimentare: (Puncte tari) "Patrimoniu cultural material și imaterial și patrimoniu natural bogat și divers". Acest element se referă la două aspecte foarte importante. Acesta se va împărți în:</p> <p>i. Patrimoniul cultural material și imaterial</p> <p>ii. Patrimoniu natural bogat și divers</p> <p>(Puncte tari) "Experiență în actuala perioadă de programare în constituirea de parteneriate public-private la nivel local (GAL)". Ar putea fi reformulat ca: "Conștientizarea și atenția asupra potențialului abordării LEADER acordate la nivel teritorial și confirmate de numărul mare de solicitanți, în 2007-2013" – a se lua în considerare opțiunea de a se muta la "Oportunități".</p> <p>(Oportunități) "Atractivitate a zonelor rurale ce poate crea condiții de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor de bază". Logica este inversă, noua infrastructură asigură atractivitatea. În concluzie, va fi reformulat: "Investițiile în infrastructura de bază și de comunicare asigură un mediu rural mai atractiv."</p> <p>(Oportunități) "Utilizarea cunoștințelor tradiționale în zonele agricole și rurale pentru dezvoltarea unor activități specifice" – este o formulare prea vagă. Reformulare: "Valoarea neexploată a cunoștințelor tradiționale în zonele rurale pentru dezvoltarea unor produse cu valoare adăugată mare, considerând cererea europeană în creștere pentru producția reală și tradițională (producție non-industrială) a alimentelor (băutură și mâncare)".</p> <p>(Oportunitate): "Interesul turiștilor pentru zonele cu resurse culturale și naturale locale" – este o formulare prea vagă. Reformulare: "Creșterea cererii internaționale pentru locații turistice caracterizate de posibilitatea practicării ecoturismului (cu specific cultural și de mediu)".</p> <p>(Oportunitate): "Finalizarea criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice în România ca bază pentru dezvoltarea structurilor de primire agroturistice în aceste destinații". Se recomandă inversarea logicii: "Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii turistice, datorită investițiilor aduse de PNDR, în 2007-2013, este o pre-condiție pentru creșterea atractivității și accesibilității spațiului rural."</p>
	<p>Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014</p>	<p>Se recomandă completarea analizei SWOT cu elemente referitoare la experiența din perioada 2007-2013, valorificând informațiile cuprinse în raportările anuale și evaluarea intermediară: (Puncte tari): performanță relativ bună în implementarea și absorbția aferente măsurilor specifice investițiilor „neproductive”.</p>

		<p>(Puncte tari): performanță relativ bună în implementarea și absorbția măsurii privind investiții pentru "servicii de bază pentru populația din mediul rural" conform rezultatelor integrate în evaluarea intermediară.</p> <p>(Oportunitate): Dezvoltarea de microîntreprinderi pentru obținerea unei surse de venituri alternative, mai ales de către femei, aspect demonstrat de capacitatea lor de a valorifica oportunitățile oferite prin PNDR pentru inițierea de noi afaceri (în special în domeniul turismului).</p> <p>(Punct slab): Dificultăți pentru fermele de familie de mici dimensiuni în asigurarea cofinanțării pentru grant-uri, întrucât sistemul bancar de creditare nu acceptată garantarea creditelor cu imobile.</p> <p>(Amenințare) Inițiere întârziată a activităților aferente Strategiilor de dezvoltare rurală ale GAL-urilor.</p> <p>(Amenințare): Riscul de dezangajare de fonduri UE din cauza lipsei capacității beneficiarilor locali publici și privați de susținere și realizare a investițiilor productive.</p>
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	<p>Se recomandă a se completa analiza SWOT cu următoarele informații suplimentare referitoare la elemente suplimentare aferente politicilor UE:</p> <p>a. Macroregiunea Dunării din punct de vedere al consolidării capacităților și creșterii eficienței publice</p> <p>b. Creșterea eficienței actorilor locali ca rezultat al sprijinului acordat prin intermediul PO DCA</p> <p>c. Atenția acordată la nivelul UE proceselor de inovare socială ce integrează diferite tipuri de cunoștințe (producătorii și consumatorii sunt considerați ca fiind surse de informații) în noul program de cercetare (ORIZONT 2020)</p> <p>d. Îmbunătățirea infrastructurii de comunicații și accesibilității ca urmare a investițiilor realizate în perioada 2007-2013 prin FEDR</p>
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	<p>Se recomandă a se completa analiza SWOT cu alte elemente aferente unor Organizații internaționale:</p> <p>a. Grad de conștientizare crescut în rândul consumatorilor de la nivel local și internațional cu privire la conexiunea existentă între produsele alimentare, starea mediului și starea de sănătate (FAO: tendință globală)</p> <p>b. Cererea consumatorilor pentru dezvoltarea educației privind produsele alimentare, sănătatea și de natura (FAO: trend global)</p>

		c. Noul rol al femeilor în mediul rural, de asemenea și în calitate de actori economici ca urmare a procesului natural de emancipare (sursă: sondaj și interviuri în cadrul evaluării ex-ante)
Exprimarea avantajului/dezavantajului comparativ al teritoriului, cu referire la media europeană (scăzut/mare) sau la tendințele pozitive sau negative (creștere/scădere)	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Pentru a avea un vocabular mai concis și clar se recomandă utilizarea unui limbaj mai standardizat și simplu (nivel scăzut/nivel ridicat, creșterea/scăderea).
Integrarea elementelor legate de mediu folosind sugestiile specifice SEA	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă ca o analiză de impact asupra calității aerului, cu referire la emisiile de gaze cu efect de sera și o analiza a managementului activelor materiale să fie consemnate în analiza SWOT.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă considerarea și analiza managementului nămolului produs de stațiile de epurare a apelor uzate și a utilizării acestuia în agricultură ca îngrășământ - reciclarea nămolului pe terenuri agricole.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	În urma verificării dacă analiza SWOT face referire la evoluția probabilă care ar putea avea loc în cazul în care programul nu a fost pus în aplicare s-a dovedit că o astfel de analiză nu este inclusă în analiza SWOT. Prin urmare, se recomandă ca unele amenințări legate de non-punerea în aplicare a PNDR 2014-2020 să fie completate în plus față de amenințările prezentate în analiza SWOT originală.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Este recomandată adăugarea unor puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări în analiza SWOT. De ex. introducerea amenințării <i>“Sistemele de irigații sunt într-un stadiu avansat de degradare și nu sunt operaționale”</i> .
Reverificarea conexiunilor dintre analiza SWOT și analiza nevoilor	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă reverificarea conexiunilor dintre analiza SWOT și analiza nevoilor, având în vedere următoarele aspect: - Pentru nevoile legate de TIC/internet și sprijin financiar pentru fermieri nu am găsit elemente directe ale analizei SWOT care ar putea oferi justificare.

		<p>- Există 3 nevoi care s-ar putea dovedi neconsistente cu anumite elemente SWOT precum: <i>Nevoia unui instrument de dezvoltare rurală pentru promovarea de jos în sus a inițiativelor și activităților de dezvoltare de către comunitățile locale, având ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local și potențialul endogen neconsistentă cu Experiență în actuala perioadă de programare în ceea ce privește dezvoltarea rurală locală bazată pe abordarea de jos în sus, prin constituirea și funcționarea grupurilor de acțiune locală (GAL) – punct tare din analiza SWOT.</i></p> <p>- Nevoile referitoare la abandonul școlar timpuriu și la infrastructura socială ar trebui susținute de elemente ale analizei SWOT legate în mod specific de aspectele legate de egalitatea de gen și cele privind populația de etnie Romă.</p>
Revizuirea fiecărei formulări a paragrafelor din anexa D a Notei 2 și adoptarea unei structuri omogene	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	<p>Se recomandă reconstruirea semantică a descrierii nevoilor, ținând cont de următoarea structură:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Decalaje, • Schimbare prevăzută, • Sector, • Grup țintă.
Indicatori de context – indicatori comuni	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă verificarea indicatorilor comuni având în vedere faptul că următorii indicatori prezintă valori diferite în analiza efectuată: Rata de ocupare a populației pe activitate economică, Populație, Structura pe vârste, Rata șomajului, Suprafață agricolă ocupată de agricultură ecologică, Rata dezvoltării activității independente – rural, Suprafața fondului funciar, Suprafața agricolă extensivă utilizată pentru creșterea animalelor, Păduri protejate, Calitatea apei, Utilizarea directă de energie în industria alimentară, Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (FOWL), iar pentru indicatorii Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (FOWL) nr. de HA și Suprafața fondului funciar dispunem de valori mai recente.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă reformularea indicatorilor Populație, Teritoriu și PIB/cap de locuitor în sensul particularizării pentru zona rurală.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă reverificare surselor pentru indicatorii Structura populației ocupate pe sectoare –național și Structura economiei.

	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă reverificarea surselor pentru indicatorii Suprafața fondului funciar, Păduri protejate și Gradul de intensivizare al agriculturii.
Indicatori de context – indicatori adiționali	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă raportarea indicatorilor Rata de abandon școlar, Instituții de învățământ cu profil agricol și Migrația netă la mediul rural.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă definirea clară a indicatorilor <i>Aria de răspândire a internetului și Infrastructura rutieră.</i>
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă corelarea denumirii indicatorului <i>Număr ferme în funcție de câmpul de activitate (vegetale, zootehnice, mixte)</i> cu valoarea prevăzută care este un procent.
	Notă tehnică ex-ante nr. 2 – 07/03/2014	Se recomandă reconstruirea indicatorilor Aplicarea fertilizanților pe sol și Ponderea suprafețelor agricole care contribuie la emisiile nete sub forma unui singur indicator cu sub-indicatori în vederea sprijinirii în mod clar a elementelor analizei SWOT.
Analiza logicii de intervenție a programului		
Construcția logicii de intervenție	Notă tehnică ex-ante nr. 3 - 10/04/2014	În urma analizei efectuate a rezultat faptul că Domeniul de Intervenție 6C nu este asociat cu nicio nevoie.
	Notă tehnică ex-ante nr. 3 - 10/04/2014	Se recomandă oferirea de explicații suplimentare pentru detalierea semnificației și asocierii „nevoie * obiectiv general” în cazul nevoilor 12 și 25.
	Notă tehnică ex-ante nr. 3 - 10/04/2014	Legăturile interne și potențialele sinergii nu sunt descrise în mod explicit în cadrul PNDR la nivel de Domeniu de Intervenție sau la nivel de prioritate. Se sugerează să se sublinieze mai explicit această coerență internă în cadrul PNDR.

	Notă tehnică ex-ante nr. 3 - 10/04/2014	Nu întotdeauna PNDR descrie în totalitate interacțiunea sinergică dintre măsuri. Se recomandă detalierea suplimentară a acestui aspect în descrierea măsurilor.
	Notă tehnică ex-ante nr. 5 - 19/06/2014	Se constată o lipsă de consistență între FA din Cap. 5 - Strategie și Cap. 8 - Măsuri, astfel: a. Măsura 1: FA 1A și 1C sunt menționate în Cap. 5 dar nu și în Cap. 8 b. Măsura 2: FA 1A este menționată în Cap. 5, dar nu este menționată în Cap. 8. c. Măsura 10: A fost adăugată Submăsura 10.2 care contribuie la FA 4A. FA 4B, 5A, 5D și 5E nu apar în Cap. 5, dar apar în Cap. 8. În Cap. 5, FA 5A a fost eliminat din tabel, dar textul indică faptul că FA este prezentă la Măsura 10. d. Măsura 11: A fost introdusă Submăsura 11.1; nu este clar dacă există o submăsură 11.2. În Cap. 5 au fost eliminate FA 4A, 4C și 5E care în schimb apar în Cap. 8. FA 4C a fost eliminată din tabel, în schimb textul indică faptul că FA este prezentă la Măsura 11. e. Măsura 13: Din Cap. 5 a fost eliminată FA 4A, în timp ce Cap. 8 păstrează mențiunile referitoare la FA 4A și 4C. f. Măsura 16: FA 5A este menținută în Cap. 5, dar este eliminată din Cap. 8. În schimb FA 2A și 6A sunt eliminate atât din Cap. 5, cât și din Cap. 8.
Analiza gradului de adecvare a formelor de sprijin propuse în cadrul PNDR		
Alocarea financiară	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	În urma analizei formelor de sprijin propuse în cadrul PNDR 2014-2020, evaluatorii sunt de părere că alocarea financiară pentru măsura 1 nu pare adecvată, având în vedere necesitatea asigurării unei coerențe între importanța măsurii și alocarea financiară. Se recomandă alocarea de fonduri suplimentare.
Sarcina administrativă și costurile	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	La nivelul programului nu este pusă la punct o strategie de simplificare administrativă (de exemplu, cu adoptarea de cost standard sau sumă forfetară). Prin urmare, riscul de timp procedural lung și riscul de angajament din cauza erorilor (și involuntare) sunt foarte ridicate și pot pune în pericol absorbția financiară a PNDR. În prezent, se pare că posibilitatea oferită de noul regulament în utilizarea costurilor simplificate nu este exploatată suficient. Se recomandă analizarea acestei oportunități.

Evaluarea contribuției așteptate a măsurilor alese pentru atingerea obiectivelor	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Având în vedere contextul actual evaluatorii recomandă și consideră ca fiind important, pe de o parte, ca PNDR să se concentreze asupra sistemului de inovare în ansamblul său (relații între Universitate, centre de cercetare, fermieri și întreprinderi agricole), iar pe de altă parte să ofere cadrul pentru experimente sociale în zonele rurale precum servicii comunitare, parteneriate public-private, bunăstare, TIC etc. În ceea ce privește acest aspect, alocarea financiară pentru măsura 16 pare a fi inadecvată, de vreme ce Grupurile operaționale par a fi adevăratele motoare de schimbare în zonele rurale.
Evaluarea formelor de sprijin propuse	Raport preliminar de evaluare ex-ante - 01/07/2014	Se recomandă introducerea unei scheme de micro-creditare.
	Raport preliminar de evaluare ex-ante - 01/07/2014	Se recomandă realizarea de legături între măsurile care conduc fermierul de la a avea cunoștințe adecvate, la a-și formula propriul plan de afaceri, de la depunerea cererii până la gestionarea ex-post a afacerii. Aceste tipuri de legături au fost realizate deja în 2007-2013 (prin măsurile 141-143).
Masurarea progresului și a rezultatelor programului		
Evaluarea indicatorilor specifici de program și a valorilor țintă cuantificate	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă furnizarea unor argumente suplimentare care să susțină valorile stabilite (De ex. valoarea de 60 euro alocată fiecărui participant care va fi format în cadrul FA 3A).
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă actualizarea valorii de 12710 la 12709 pentru indicatorul <i>Nr. de beneficiari (tineri fermieri)</i> care primesc sprijin prin Submăsura 6.1 – FA 2B

	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Evaluatorul ex ante a evidențiat că proiectele care primesc sprijin prin măsura LEADER nu contribuie la FA 2A, 2B, 5D etc.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă actualizarea valorii pentru indicatorul Nr. de ferme care participă la fondul mutual (Măsura 17.2) - FA 3A, pentru a fi în concordanță cu modificarea legislativă.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă detalierea metodologiei utilizate pentru calcularea indicatorului Nr. de GAL-uri selectate – FA 6B, revizuirea Planului de indicatori și furnizarea unei noi valori pentru proiectele sprijinite în cadrul LEADER.
Evaluarea aranjamentelor planificate pentru implementarea PNDR		
Resurse umane	Notă tehnică ex-ante nr. 6 - 29/06/2014	Având în vedere că multe dintre aspectele referitoare la consolidarea capacității se raportează la nivel național, este necesară o strânsă coordonare cu PODCA. Pentru crearea unei sinergii în acest sector, se recomandă încheierea unui protocol de cooperare.
	Notă tehnică ex-ante nr. 6 - 29/06/2014	Referitor la necesitatea consolidării capacității la nivel intern, se recomandă realizarea unei evaluări structurate pentru a planifica o consolidare a resurselor umane și a cunoștințelor managementului intern. Printre acțiunile utile, care au reușit în urma interviurilor, se numără: sesiuni de lucru între colegi pe tematici specifice (ex. costuri standardizate), schimburi de experiență prin proiecte sectoriale europene și proiecte de cooperare teritorială, concentrarea pe următoarele tematici specifice: achiziții publice, monitorizare și evaluare, experiență practică și proiecte pilot.
Achiziții publice	Notă tehnică ex-ante nr. 6 - 29/06/2014	În procedura de achiziții publice pentru anumite activități cum ar fi evaluarea și asistența tehnică se recomandă utilizarea criteriului bazat pe calitate, nu pe preț. Deși este dificil și periculos, având în vedere posibilitatea depunerii de contestații se sugerează cu tărie să se aibă în vedere experiența ofertantului mai mult decât prețul cel mai scăzut.

Simplificare	Notă tehnică ex-ante nr. 6 - 29/06/2014	<p>Se recomandă elaborarea unui Plan integrat de simplificare pe diferite tematici privind simplificarea. Ar putea fi implementat prin intermediul asistenței tehnice. Unele elemente pot să vizeze:</p> <p>a. Lansarea unui apel de selecție în două etape. Prima etapă constă în prezentarea ideii de proiect și a cerințelor minime privind eligibilitatea; selecția se va face pe baza unei eligibilități subiective și analizând valoarea ideii proiectului. În a doua etapă, ofertantul își va defini propunerea și va integra aspectele administrative. Dacă propunerea este validă, proiectul va fi selectat și finanțat.</p> <p>b. Utilizarea unui format standard al informațiilor solicitate prin formularul de cerere de finanțare, astfel încât potențialul beneficiar care dorește să depună proiecte să cunoască ce informații trebuie să furnizeze.</p> <p>c. Adoptarea de costuri standardizate și sume forfetare (așa cum este deja pentru Măsura 6). Costurile standardizate, o practică deja posibilă pentru FSE în perioada 2007-2013, poate să fie aplicabilă pentru Măsura 1 și 2</p> <p>d. Adoptarea unui sistem de indicatori pentru a monitoriza costurile și povara administrativă. Acest instrument este util, asigurând o analiză de cost bazată pe indicatori.</p>
Simplificare/Resurse umane	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 02/12/2014	Se recomandă extinderea experimentală a costului standard pentru M1 și M2. Mai mult, va fi utilă introducerea unei capacități administrative specifice pentru abordarea problemei de simplificare.
Analiza gradului de adecvare al procedurilor de monitorizare, colectare a datelor și al planului de evaluare		
Resurse umane evaluare - monitorizare	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	În "faza de pregătire" (9.3), se recomandă includerea, de asemenea, mecanismului de identificare a întrebărilor de evaluare suplimentare prin consultarea părților interesate.

		<p>Din interviuri, resursele umane reprezintă principala problemă. Se recomandă considerarea mai în profunzime a acestui aspect în cadrul subcapitolului 9.7. Ar putea fi oportun să se anticipeze un plan specific cu privire la capacitatea de evaluare, care va identifica nevoile importante și va prezenta activitățile întreprinse pentru întărirea resurselor umane și recrutare.</p> <p>Se recomandă organizarea unor activități specifice legate de: Ateliere de lucru privind analiza contrafactuală, peer review în cadrul altor AM-uri la nivel european, participarea activă în cadrul Rețelei Europene Rurale de evaluare, colaborarea cu mediul academic (stagii al doctoranzilor în cadrul MADR).</p>
Evaluare GAL	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Activitatea de "Auto-evaluare" a GAL-urilor va fi gestionată la nivel central în cadrul RNDR. Se recomandă pregătirea unui ghid operațional.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă selectarea evaluatorului <i>in itinere</i> în stadii incipiente (după cum este sugerat și de către CE) pentru obținerea unui sprijin mai structurat. Evaluatorul poate, de asemenea, să sprijine, în colaborare cu RNDR, consolidarea capacității aferentă activităților menționate anterior.
Activitati de evaluare	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 02/12/2014	Se recomandă anticiparea revizuirii metodologice în 2015, în scopul de a avea mai mult timp pentru a corela Caietul de Sarcini pentru selectarea evaluatorului independent.

Activități de evaluare	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 02/12/2014	În plus, se sugerează utilizarea Comitetului de Coordonare și a grupurilor tehnice de lucru pentru a identifica întrebări de evaluare specifice.
Analiza și evaluarea gradului de integrare în PDR a principiului egalității de șanse și nediscriminării		
Integrarea principiului egalității de șanse și nediscriminării	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă individualizarea unor soluții inovatoare privind aplicarea principiului egalității de șanse și nediscriminării adecvate în analiza SWOT și descrierea nevoilor.
Analiza și evaluarea gradului de integrare în PDR a principiului dezvoltării durabile		
Construcția logicii de intervenție	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Din analiza nevoilor și a măsurilor s-a constatat faptul că nu întotdeauna este explicată conexiunea măsurilor cu nevoile. Prin urmare, pentru a consolida coerența internă, se recomandă indicarea nevoilor specifice care sunt abordate prin intermediul fiecărei măsuri. Se sugerează sintetizarea nevoilor identificate în analiza socio-economică, la începutul descrierii fiecărei măsuri; mai exact, o scurtă referire la nevoie ar putea fi introdusă în subparagraful "Descrierea generală a măsurii, inclusiv logica de intervenție și contribuția la Domeniul de Intervenție și obiectivele transversale".
		În ceea ce privește conținutul analizei SWOT, se recomandă individualizarea aspectelor legate de soluțiile inovatoare.

Analiza gradului de adecvare al abordării pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității

Abordarea dezvoltării locale plasată sub semnul comunității	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	<p>S-a considerat că informațiile furnizate privind CLLD sunt foarte generale în ceea ce privește mai multe aspecte importante.</p> <p>Se recomandă completarea Programului cu o descriere mai profundă cu privire la modul în care vor fi abordate aceste aspecte pentru a îmbunătăți calitatea PNDR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Suportul de pregătire limitat în a explica modul în care se va acoperi consolidarea capacității actorilor locali; – Posibilitatea unei evaluări externe pentru a oferi sprijin în etapa de elaborare sau promovarea unei analize exacte a nevoilor de inovare și a posibilelor motoare de dezvoltare la nivel local. – De asemenea, în secțiunea privind calitatea Strategiei, ar putea fi formulate sub-criterii specifice, luând în considerare adoptarea principiului inovării, calitatea structurii GAL, a procesului de decizie și a strategiei, caracteristicile specifice ale abordării LEADER.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	<p>În plus, anumite acțiuni referitoare la cooperare ar putea fi îmbunătățite: clarificări cu privire la beneficiari (doar GAL-uri sau chiar și actori locali), diferențierea între sprijinul pentru pregătirea de proiecte de cooperare și sprijinul pentru implementarea unor proiecte concrete de cooperare.</p>

	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	De asemenea, rolul GAL-urilor în desfășurarea activităților specifice de evaluare legate de Strategia de dezvoltare locală, ar putea fi specificat într-o manieră mai detaliată (Ce sunt acestea? Care este modalitatea de coordonare aplicată de AM? Care este rolul jucat de evaluatorul independent al RNDR și PNDR?).
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Definirea zonelor este foarte generală. Se recomandă oferirea unor detalii mai specifice.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Descrierea criteriilor de selecție a GAL-urilor și SDL-urilor se limitează la a defini titlurile principalelor categorii de criterii. Se recomandă oferirea unor detalii mai specifice.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Indicatorii specifici legați de principalele provocări nu sunt elaborați. Se recomandă oferirea unor detalii mai specifice.
Analiza contribuției Rețelei Rurale la implementarea politicii rurale și la buna guvernanta în zonele rurale		
Organizarea și funcționarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Se recomandă descrierea mai clară și mai detaliată a modalității prin care RNDR va contribui la obiectivele politicii de dezvoltare rurală

	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Pentru fiecare dintre obiectivele comune, obiectivele specifice rețelei și grupurile de activități se recomandă formularea din punctul de vedere al relevanței adresării nevoilor identificate în context și în analiza SWOT.
	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Programul descrie calitățile pe care trebuie să le dețină personalul RNDR. Aceste aspecte sunt utile dar nu sunt suficiente dacă nu luăm în considerare cele 7 grupe de activități ale rețelei așa cum sunt prevăzute în Regulament.
	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Se recomandă descrierea mai detaliată la nivelul Programului a planului organizațional pentru a descrie cum activitățile rețelei vor fi implementate și cum vor fi dezvoltate și utilizate instrumentele rețelei.
	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Evaluatorul ex ante recomandă să se precizeze faptul că în Planul de Acțiune RNDR: <ul style="list-style-type: none"> • va fi explicat modul în care principalele categorii de actori cheie interesați vor fi identificați și implicați. • va explica modul în care USR va dezvolta o logică de intervenție, cu stabilirea de obiective și indicatori clari și va construi un sistem simplu de monitorizare și auto-evaluare a propriilor sale activități încă de la început. • va fi prezentat modul în care USR va colecta indicatori și informații (completarea datelor cantitative de bază, cu o evaluare calitativă și studii de caz), pentru a asigura o monitorizare adecvată a activităților.
Analiza gradului de adecvare al sub-programelor tematice		

Strategie STP	Raport preliminar de evaluare ex-ante - 01.07.2014	Se recomandă introducerea în sub-programul tematic a M2 – Servicii de consiliere.
Planul de indicatori ai STP	Raport Intermediar nr. 2 - 06/06/2014	Se recomandă includerea unui Plan de indicatori distinct, în conformitate cu prevederile art. 8 (2.c) din Regulamentul nr. 1305/2013.
Analiza SWOT și nevoile identificate la nivelul STP	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Se recomanda revizuirea unor elemente ale analizei SWOT.
	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Se recomanda ca in SWOT sa se adăuge 2 elemente adiționale.
	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Se recomanda includerea oportunității Trendul ascendent al consumului de fructe per locuitor în categoria punctelor tari și completarea cu mențiunea că se referă la fructele produse pe piața internă precum și reformularea indicatorului adițional Consumul mediu de fructe.

	Raport final de evaluare ex-ante – versiune în lucru - 27/11/2014	Se recomandă reformularea a 4 nevoi.
Evaluarea strategica de mediu		
Măsura 4	Raport preliminar de mediu - 01/07/2014	Impactul negativ al activităților de investiții va trebui redus prin aplicarea corectă a normativelor în vigoare referitoare la construcția obiectivelor de investiții, a legislației de mediu relevante, precum și a prevederilor regulamentelor comunitare privind dezvoltarea rurală (de ex. prevederile referitoare la investițiile în sistemele de irigații). Este recomandat ca pentru fiecare activitate în parte ce urmează a fi sprijinită prin această măsură să se acorde o atenție deosebită criteriilor de eligibilitate și de selecție care se referă la respectarea mediului înconjurător.
Măsura 6	Raport preliminar de mediu - 01/07/2014	Există un risc de a afecta negativ mediul prin implementarea neadecvată a unor acțiuni eligibile în cadrul măsurii (de ex.: dezvoltarea necontrolată a turismului, dezvoltarea neadecvată a sectorului de creștere a animalelor care pot fi o sursă de poluare a aerului, resurselor de apă și sol și pot afecta biodiversitatea). Prin urmare, se recomandă evaluarea în mod constant a diferitelor planuri de afaceri în ceea ce privește impactul lor asupra mediului.
Măsura 7	Raport preliminar de mediu - 01/07/2014	Referitor la măsura 7, din punct de vedere al mediului, investițiile în infrastructura de bază la scară mică, prin acțiunile propuse, prezintă un risc pentru mediu, în special pentru biodiversitate, ecosisteme și pentru serviciile ecosistemice. Totuși, aceste riscuri, pot fi diminuate printr-o evaluare a impactului asupra mediului a fiecărei activități sau proiect în parte, și printr-o evaluare adecvată a acestora (în cazul Siturilor Natura 2000), ce va avea ca rezultat măsuri de reducere a impactului asupra mediului. Pentru dezvoltarea turismului va fi necesar să se evalueze importanța zonei pentru dezvoltarea potențialului de turism și să se armonizeze dezvoltarea turismului cu potențialul zonei. Criteriile de selecție trebuie să confere și o atenție asupra mediului înconjurător.

Măsura 8	Raport preliminar de mediu - 01/07/2014	În cazul în care acțiunile se implementează în interiorul Siturilor Natura 2000 este necesară parcurgerea procedurii de EA pentru a stabili dacă prin acțiunea de împădurire se vor aduce modificări asupra statutului de conservare al habitatelor/speciilor pentru care au fost declarate siturile.
Măsura 16	Raport preliminar de mediu - 01/07/2014	Având în vedere că această măsură poate sprijini și punerea în aplicare a proiectelor de investiții, în astfel de cazuri, este foarte important să se evalueze impactul acestora asupra mediului. În astfel de cazuri, se recomandă utilizarea unor criterii de selecție care vizează protecția mediului.
Măsura LEADER	Raport preliminar de mediu - 01/07/2014	În ceea ce privește măsurile de investiții din cadrul acestei măsuri, acestea pot avea un impact negativ din punct de vedere al mediului. Prin urmare, atunci când se evaluează calitatea strategiei, ar fi necesar să se aibă în vedere criteriile de mediu. În mod similar, atunci când se evaluează calitatea parteneriatului se recomandă evaluarea activităților parteneriatului care vizează protecția mediului în zona acoperită de parteneriat.